

LAKIALOITE 2/2001 vp

Laki raskauden keskeyttämisestä annetun lain 5 a §:n kumoamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakiehdotuksessa esitetään kumottavaksi aborttilakiin vuonna 1985 lisätty vanhentunut ja arvojuuriltaan kyseenalainen ns. eugeeninen pykälä, jonka nojalla raskaus voidaan keskeyttää sikiön vammaisuuden perusteella aina 24. raskausviikon loppuun, kun terveiden lasten koh-

dalla ehdoton yläraja on 20 raskausviikkoa. Keskoshoidon edistyessä sikiön elinkelpoisuusraja on laskenut tuolloisesta 24. raskausviikosta. Jopa 22.—23. raskausviikolla syntyneitä lapsia on jo jäänyt eloon.

PERUSTELUT

Vuonna 1986 tuli voimaan aborttilakiin tehty lisäys, joka mahdollistaa raskauden keskeyttämisen aina 24. raskausviikon loppuun asti, mikäli sikiödiagnostisin menetelmin todetaan sikiön vaikea sairaus tai ruumiinvamma. Vammaisjärjestöt vastustivat tuolloin lainmuutosta vedoten terveiden ja sairaiden sikiöiden eriarvoiseen asemaan. Muista syistä raskautta ei saa keskeyttää 20. raskausviikon jälkeen.

Muutoksen tarvetta perusteltiin silloisten sikiödiagnostisten menetelmien ongelmilla. Vastaukset lapsivesitutkimuksessa mahdollisesti paljastuvasta kromosomipoikkeavuudesta saatiin usein vasta 20. raskausviikon jälkeen, jolloin aborttia ei enää voitu suorittaa. Nykyisin tutkimuskäytännöt ovat muuttuneet, ja tulokset saadaan varhaisemmassa raskauden vaiheessa. Kromosomipoikkeavuuksien seulonnassa käyte-

tään varhaisraskauteen kohdistuvia ultraääniseulontaa sekä veriseulontaa.

Lain muutosta koskeneen hallituksen silloisen esityksen (HE 26/1985 vp) perusteluissa vedottiin erittäin vaikeiden sikiöepämuodostumien aiheuttamaan henkiseen järkytykseen synnyttävälle naiselle käyttäen ainoana esimerkkinä harvinaista lapsen elinkyvyyttömyyden aiheuttavaa aivojen täydellistä puuttumista.

Lainmuutoksen yhteydessä myös talousvaliokunta korosti mietinnössään, että raskauden keskeyttämiseen oikeuttavana vaikeana sairautena tai ruumiinvammana voidaan pitää lähinnä keskushermoston vaikeaa vajavuutta tai yleistä elinkyvyyttömyyttä.

Kuitenkin eugeenisin perustein tehdyissä raskauden keskeytyksissä valtaosa on huomattavasti lievemmin sairaita sikiöitä, kuten Downin syndroomaa sairastavia lapsia. Downin syndroo-

maa potevat lapset ovat yhtä lailla tasapainoisia ja onnellisia ihmisiä kuin muutkin, eivätkä itse kärsi kromosomiston poikkeavuudesta. He eivät myöskään yleensä vaadi kallista laitoshoidoa, vaan pärjäävät kotihoidossa muiden lasten tavoin. Lain tarkoitus niin sen perustelujen kuin valiokunnan mietinnön osalta onkin ristiriidassa nykykäytännön kanssa, jossa Downin syndrooma muodostaa suurimman yhtenäisen diagnoosiryhmän eugeenisten aborttien joukossa. Eugeneenisin perustein abortteja tehdään n. 200—250 vuosittain, ja vain noin kymmenellä näistä sikiöistä on lain perusteluissa mainittu elinkyvyyttömyyden aiheuttava aivojen täydellinen puuttuminen.

Samoin valiokunta korosti, että raskauden keskeyttämisen ehdottomana takarajana on pidettävä ajankohtaa, josta lapsella on parhaissa mahdollisissa olosuhteissa kyky säilyä hengissä äidin ruumiin ulkopuolella.

Keskoshoidon edistyessä ollaan absurdissa tilanteessa, jossa aborttirajaa varmuudella nuorempia sikiöitä voidaan pitää hengissä kehittyneen tekniikan ansiosta. Lisäksi WHO:n suosituksen mukaisesti nykyisin 22. raskausviikolla syntynyt tai 500 grammaa painavampi rekisteröidään lapseksi, syntyypä hän elävänä tai kuolleena. Talousvaliokunnan mietinnön pohjalta sairauden tai vamman perusteella suoritettua raskauden keskeyttämisen ehdotonta takarajaa tulisikin laskea vähintään 20. raskausviikkoon. Ei voi olla oikein, että kun pientä keskoslasta kaikin mahdollisin keinoin tehooidetaan, niin vie-reisestä huoneesta viedään hävitettäväksi samanikäistä abortoitua Down-lastä, jonka sydän vielä lyö.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

raskauden keskeyttämisestä annetun lain 5 a §:n kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 24 päivänä maaliskuuta 1970 raskauden keskeyttämisestä annetun lain (239/1970) 5 a §, sellaisena kuin se on laissa (1085/1992).

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2001.

Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 2001

Päivi Räsänen /skl